

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
25 april 2024

Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism

Remiss från Kommunstyrelsen KS 2024/76

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism antogs av Kommunfullmäktige 2016. Det finns behov av att revidera riktlinjerna, bland annat för att anpassa dem till en förändrad struktur i stadens arbete och ett ökat fokus på vissa områden mot bakgrund av hur hotet från våldsbejakande extremism har utvecklats. Stadsledningskontoret har därför tagit fram förslag till reviderade riktlinjer.

Förvaltningen är överlag positiv till riktlinjerna, bland annat är det bra att riktlinjerna har uppdaterats med övergripande information om våldsbejakande extremism där begrepp som ensamagerande lyfts fram liksom riskfaktorer för radikalisering. Förvaltningens uppfattning är att det är viktigt att metodstödet fokuserar tydligt på det förebyggande arbetet med barn och ungdomar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 5 april 2024. Ärendet har även remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, förskolenämnden, övriga stadsdelsnämnder, Stockholms stadshus AB, Center mot våldsbejakande extremism, Polisregion Stockholm, Segerstedtsinstitutet, SHIS Bostäder och Stockholms universitet.

Ärendet

Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism antogs av Kommunfullmäktige 2016. Det finns behov av att revidera riktlinjerna, bland annat för att anpassa dem till en

förändrad struktur i stadens arbete och ett ökat fokus på vissa områden mot bakgrund av hur hotet från våldsbejakande extremism har utvecklats. Stadsledningskontoret har därför tagit fram förslag till reviderade riktlinjer.

Riktlinjerna har uppdaterats med en ny struktur för stadens arbete mot våldsbejakande extremism som är i enlighet med stadens Trygghetsprogram och de krav som ställs i Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (2023:196). Riktlinjerna har även uppdaterats med en tydligare beskrivning av ansvar och roller kopplat till stadens olika insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. De nya riktlinjerna omfattar även ett ökat fokus på förebyggande arbete mot det hot som kommer från ensamagerande gärningspersoner och på extremism i online-miljöer.

Det övergripande målet för stadens samlade brottsförebyggande och trygghetskapande arbete är att Stockholm ska vara en trygg och säker stad. Ett strukturerat och målmedvetet arbete mot våldsbejakande extremism är en del av detta mål. Riktlinjerna är ett styrdokument som anger inriktning för stadens arbete mot våldsbejakande extremism och som tydliggör ansvarsfördelning för stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån gällande lagar och ansvarsområden.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är tydligt kopplat till stadens Trygghetsprogram och stadens samverkansöverenskommelse med Polisregion Stockholm. Flera av metoderna och arbetssätten som anges i Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet är även relevanta i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och nämns därför även i riktlinjerna mot våldsbejakande extremism.

Våldsbejakande extremism kan inte förebyggas eller bekämpas med enstaka åtgärder som vidtas isolerat, utan kräver parallella åtgärder på flera nivåer samtidigt. I riktlinjerna mot våldsbejakande extremism delas arbetet upp utifrån förebyggande arbete och riktade sociala insatser. Syftet är att tydliggöra mål och underlätta uppföljning samt att förtydliga roller och ansvar. De uppdaterade riktlinjerna innehåller även konkreta exempel på stöd och insatser i stadens arbete.

I riktlinjerna tydliggörs också stadens stödstruktur i arbetet och att en god samverkan med aktörer utanför staden är avgörande i arbetet mot våldsbejakande extremism. Syftet är att säkerställa att verksamheter i staden har tillgång till kunskap, effektiva verktyg och goda kontaktvägar.

Samtliga stadsdelsnämnder ska utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism enligt de processer som beskrivs i stadens Trygghetsprogram och i enlighet med de krav som ställs i Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (2023:196). Kraven innebär bland annat att stadsdelsnämnderna ska ta fram en lägesbild över brottsligheten i stadsdelen årligen och utifrån lägesbilden besluta om en åtgärdsplan.

Uppföljning av riktlinjerna ska genomföras inom ramen för den ordinarie uppföljningen av kommunfullmäktiges mål och budget. Utifrån facknämndernas och stadsdelsnämndernas rapporterade underlag ska kommunstyrelsen varje ojämnt år sammanställa en särskild nulägesrapport om hur arbetet mot våldsbejakande extremism fortskrider och presentera denna för kommunfullmäktige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 15 april 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är positivt att riktlinjerna har uppdaterats med övergripande information om våldsbejakande extremism där begrepp som ensamagerande lyfts fram liksom riskfaktorer för radikaliserings. Det är också positivt att det finns ett ökat fokus på internet, sociala medier och spelplattformar i riktlinjerna då online-miljöer är en drivande och alltmer tongivande faktor för spridning av propaganda och ökar risk för radikaliserings.

Förvaltningens uppfattning är att det är viktigt att metodstödet fokuserar tydligt på det förebyggande arbetet med barn och ungdomar. Kunskaps spridning av riskfaktorer och lärdomar från ensamagerande individer är nödvändigt liksom att identifiera de barn och ungdomar som löper risk att radikaliseras eller inspireras till att begå våldsdåd. I detta avseende är det angeläget att tidiga tecken uppmärksammas och att följa utvecklingen i de online-miljöer som ungdomar vistas i. Ensamagerande individer och grupper av våldsbejakande extremister behöver inte ha någonting med varandra att göra men det finns exempel på likheter gällande hur dåden planerats, motiverats och utförts.

Det är positivt att riktlinjerna, med hänvisning till den forskning som finns att tillgå, beskriver riskfaktorer och andra påverkansfaktorer för att radikaliseras eller att begå våldsdåd. Förvaltningen ser att metodstödet ska belysa skyddsfaktorer som forskningen menar har betydelse för att minska risken att påverkas

och inspireras av propaganda av extremistisk karaktär. Skyddsfaktorer berör olika huvudmäns ansvar men bör belysas utifrån ett gemensamt ansvar och tydliggöra behovet av samverkan för att skapa förutsättningar att tidigt upptäcka och förhindra att barn och ungdomar riskerar att radikaliserar eller begå våldsdåd.

Barnrättsanalys

Flera av metoderna och arbetssätten som anges i Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet är även relevanta i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och nämns därför även i dessa riktlinjer. Det förebyggande arbetet kan bidra till att färre barn och unga riskerar att hamnar i en negativ utveckling och dras in i normbrytande beteende. Tidiga riktade sociala insatser till barn och unga inom olika riskgrupper samt på indikerad nivå för identifierade barn och unga med framförallt biståndsbedömda insatser kan också minska risken för sådan utveckling.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar att insatserna som ska erbjudas enligt riktlinjerna kan ge positiva effekter för den aktuella målgruppen, avsett om de är kvinnor eller män. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-04-10
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2024-04-09